

וחכמים אומרים, שאף על פי שלמדנו שמי חטאת מטהרים בשעה שנטמאו, אין ללמוד מכאן שיטהרו אף אחר שנטמאו.

- ורבא אמר, שלדברי הכל, אין להביא ראיה מטומאה של אותה שעה לטומאה קדומה, כלומר, לדברי הכל, אם מהדין הפשוט שמטהרים נידה, יש ללמוד, שמי חטאת מטהרים בשעה שהם נטמאים, אין להוכיח מכאן, שהם מטהרים גם אחר שנטמאו. והטעם שרבי אלעזר למד מהדין האמור בנידה, שמי חטאת מטהרים גם אחר שנטמאו, כי לדעתו, מהדין האמור בנידה מבואר, שמי חטאת מטהרים גם אחר שנטמאו, כי לדעת רבי אלעזר, מי חטאת אינם מטהרים אלא כשהיה בהם שיעור מסוים, ושתי הזאות שיש בכל אחת חצי שיעור מצטרפות לטהר, ודין פשוט הוא, שגם נידה נטהרת על ידי שתי הזאות שבכל אחת יש חצי שיעור, ואם כן, הזאה ראשונה נטמאה כשנגעה בנידה, ולא טיהרה אלא אחר שהצטרפה לה הזאה שניה, ומכאן ראיה, שמי חטאת מטהרים אף אחר שנטמאו, ולא רק באותה שעה שנטמאו. וחכמים אומרים, שאין ראיה, כי הזאה אינה צריכה שיעור, וכל שיגיע ממי חטאת על טמא מת, נטהר מטומאת מת, ואם כן בהזאה ראשונה נגמרה טהרת טומאת מת, והזאה זו נטמאה בנידה באותה שעה שטיהרה אותה, ולא קודם לכן.

איזו חטאת פסולה אין דמה טעון כיבוס

לדעת משנתנו ולדעת רבי שמעון – כל חטאת פסולה שניתז מדמה על בגד, אינו טעון כיבוס, בין שנפסלה אחר שכבר הוכשר דמה להיזרק למזבח, [כגון שנשחטה בהכשר, ואחר כך נפסל הדם בשקיעת החמה, או שנטמא, או שיצא חוץ לקלעים], **ובין שמעולם לא הוכשר דמה להיזרק למזבח,** כגון שנפסלה בשחיטה, [במחשבת חוץ לזמנו או חוץ למקומו], או שנפסלה בקבלה, [על ידי שקבלוה פסולים].

- **במשנה פירש רש"י, שהטעם לכך, כי נאמר בעניין, "אֲשֶׁר יִזֶּה",** ללמד, שאין הפרשה מדברת, אלא בדם הראוי להזאה, ולא בדם הפסול להזאה.

- **אולם בגמרא מבואר, שרבי שמעון לומד את הדין הזה, מהכתובים הבאים. (א) "וְאֲשֶׁר יִזֶּה מִדָּמָה",** מיעוט הוא, ללמד, שאין הפרשה מדברת בדם פסול אלא בכשר בלבד. (ב) "כֹּל זָכָר בַּפְּתָיִים יֹאכַל אֹתָהּ", מיעוט הוא, ללמד שאין הפרשה מדברת בדם חטאת פסולה אלא בכשרה בלבד. והוצרכו שני כתובים, ללמד, שדם פסול אינו טעון כיבוס, בין שהיתה לו שעת הכושר לזריקה קודם שנפסל, ובין שלא היתה לו שעת הכושר לזריקה קודם שנפסל. [וכבר נתבאר בתחילת דף זה בגמרא, שסוגית הגמרא שם כרבי שמעון].

ולדעת רבי עקיבא – דווקא חטאת פסולה שלא היתה לה שעת הכושר לזריקה, אין דמה טעון כיבוס, אבל אם היתה לה שעת הכושר לזריקה, אף על פי שנפסלה אחר כך, כשדמה ניתז על הבגד, הוא טעון כיבוס. והטעם לכך כי לדעת רבי עקיבא, לא נאמר אלא מיעוט אחד לענין דם פסול, ["מִדָּמָה"]. וממנו יש ללמוד רק, שכשהדם פסול לגמרי, שמעולם לא היה ראוי להזאה, אז אינו טעון כיבוס, אבל אם היתה לו שעת הכושר לזריקה, נכלל בדין כיבוס, כי היה ראוי להזאה, [והכתוב "אֹתָהּ", בא למעט תרומה מדין מריקה ושטיפה האמור בפרשה, (והוא יתבאר בעזה"י בדפים הבאים)]. אבל לדעת רבי שמעון, אין צריך את הכתוב הזה למעט תרומה מדין מריקה ושטיפה, שכן לדעתו, אפילו קדשים קלים אינם בכלל הדין הזה וכל שכן תרומה]. [וכבר נתבאר בסוף דף צ"ב שסוגית הגמרא שם כרבי עקיבא].

אין טעון כיבוס אלא הדם

שנתקבל בכלי וראוי להזאה

נאמר בעניין "מִדָּמָה ... אֲשֶׁר יִזֶּה", ללמד, שכשדם חטאת ניתז על הבגד, אינו טעון כיבוס, אלא כשהדם היה ראוי להזאה למזבח. ולפיכך, אם ניתז הדם על הבגד באופנים הבאים, אינו טעון כיבוס:

א. ניתז מן הצואר על הבגד אינו טעון כיבוס – כי אין הדם כשר להזאה, אלא כשנתקבל בכלי, אבל דם הניתז מהצואר אינו ראוי להזאה.

ב. ניתז מן הקרן של המזבח אינו טעון כיבוס – כי אחר שכבר ניתן הדם למזבח, כבר נתקיימה בו מצוותו, ושוב אינו בכלל דם הראוי להזאה.

ג. ניתז על הבגד משיירי הדם אחר שכבר נגמרו המתנות, אינו טעון כיבוס – כי אחר שנגמרו המתנות, שוב אין שיירי הדם עומדים להזאה אלא לשפיכה ליסוד.

ד. נשפך הדם מצואר הבהמה לרצפה, ומשם לבגד אינו טעון כיבוס – כי אין דם ראוי להזאה אלא כשנתקבל בכלי ישירות מצואר הבהמה, ומאחר שנשפך מהצואר לרצפה ולא לכלי, נפסל, ושוב אינו ראוי להזאה. [אבל אם נשפך מהכלי

אחר שנתקבל בו כדינו, הוא ראוי להזאה על ידי

אסיפתו לכלי, ולכן הוא טעון כיבוס].

ה. **קיבל את הדם מהבהמה, פחות מכדי הזייה בכלי זה, ופחות מכדי הזייה בכלי זה, אף על פי שחזר ועירב הכל יחד בכלי, ואז ניתז על הבגד, אינו טעון כיבוס** – כי לא נתקבל הדם בהכשר, שאין קבלת דם כשרה, אלא כשנתקבל שיעור הזאה שלם בכלי אחד ישירות מהבהמה.

קידוש מי חטאת לחצאים

רבי חלפתא בר שאול אומר: קידש מי חטאת באפר פרה, פחות מכדי הזייה בכלי זה, ופחות מכדי הזייה בכלי זה, **לא קידש**, ואפילו חזר אחר כך ועירב הכל יחד. **ונסתפקו בגמרא מה הטעם לכך:**

- **האם הלכה למשה מסיני היא**, שאין קידוש מי חטאת לחצאים. [ואם זו הסיבה, אין ללמוד מדין זה למקום אחר, כגון על ידי קל וחומר, כי אין למדים קל וחומר מהלכה למשה מסיני].

- **או שהדין הזה למד, מתוך הכתוב** בעניין הזאת מי חטאת, "וְלָקַח אֶזּוֹב וְטָבַל בַּמַּיִם אִישׁ טָהוֹר וְהִזָּה", שנאמר "בַּמַּיִם", ולא נאמר "בַּמַּיִם", ללמד, שתהא ההזאה מהמים הנזכרים תחילה בעניין קידוש מי חטאת, ומכאן, שהמים שבזמן הקידוש, הם כמים שבשעת ההזאה, שיש בהם שיעור הזאה, ואינם מתקדשים לחצאים. [ומתוך מסקנת הסוגיה משמע שזה הטעם האמיתי].

קבלת דם חטאות הפנימיות לחצאים

דם חטאות הפנימיות שנתקבל בכלי פחות מכדי שיעור הזאה, הרי זה **פסול** להזאה, ואפילו נתקבל בכמה כלים בכל אחד פחות מכדי הזאה וחזר ועירב הכל יחד והיה בהם שיעור הזאה.

והטעם לכך, **כי נאמר** בעניין פר כהן משיח, "וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶת אֶצְבָּעוֹ בְּדָם וְהִזָּה מִן הַדָּם שֶׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי ה' אֶת פְּנֵי פְרֹכֶת הַקֹּדֶשׁ", ומתוך שנאמר "בְּדָם", **ולא נאמר "בְּדָם"**, למדנו, שתהא ההזאה מהדם הנזכר תחילה לעניין הקבלה, ומכאן, שהדם שבזמן הקבלה, הוא כדם שבשעת ההזאה, שיש בו שיעור הזאה, ואינו מתקדש לחצאים.

דינים נוספים הלמדים מהכתוב

בעניין הזאת דם פר כהן משיח

נאמר בעניין פר כהן משיח, "וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶת אֶצְבָּעוֹ בְּדָם וְהִזָּה מִן הַדָּם שֶׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי ה' אֶת פְּנֵי פְרֹכֶת הַקֹּדֶשׁ", ולמדו מהכתוב הזה כמה דינים.

א. "**וְטָבַל**" – **ולא מספג**. [כלומר, שיש לטבול את האצבע בתוך הדם המתאסף בכלי, ולא לקנחה בשולי הכלי או בדופנותיו].

ב. "**בְּדָם**" – עד **שיהא בדם שיעור טבילה מעיקרו**, [כלומר שתהא קבלת הדם שיעור הזאה שלם בבת אחת כנ"ל].

ג. "וְהִזָּה **מִן הַדָּם**" – **מִן הַדָּם שבעניין**, [כלומר, כל אחת משבע הזאות תהא מהדם שבכלי, ולא יזה שתי הזאות בטבילה אחת, באופן שמזה הזאה שניה ממה שנשאר באצבע מהזאה ראשונה, כי שיריים שעל האצבע בכל הזאה פסולים להזאה אחרת, ולכן אחר כל הזאה מקנח ידו בשפת הכלי, (וכן הוא לעניין הזאות של פרה אדומה, שהיו בהר המשחה כנגד ההיכל, שאחר כל הזאה מקנח ידו בשפת הכלי, ואחר גמר כל ההזאות מקנח ידו בפרה, כדי שישרף הדם עם הפרה)].

מתוך שלמדנו, **ששיירי הדם שבאצבע** אחר כל הזאה פסולים להזאה נוספת, למדנו, שכמו כן, **אם נתזו על הבגד, אינו טעון כיבוס**. [לדעת האומרים, שגם פסולים שהיתה להם שעת הכושר, אינם טעונים כיבוס].

מתי הבגד מקבל טומאה

אין הבגדים מקבלים טומאה, אלא כשנגמרה מלאכתם, כפי מה שמתכוונים להשתמש בהם.

ולכן, האורג בגד של שלוש אצבעות על שלוש אצבעות, אם כוונתו להשתמש בו כמות שהוא [לתקן חלוקין], מאחר שנגמרה מלאכתו כפי שהתכוון, הרי זה מקבל טומאה.

אבל אם כוונתו לעשותו גדול יותר, אינו מקבל טומאה כמות שהוא, [אלא כשיהיה גדול כמו שהתכוון], **ומכל מקום נחשב הוא כראוי לקבל טומאה**, כי אם ימלך בדעתו, ויחליט להשתמש בו **כמות שהוא**, במחשבה זו נגמרה מלאכתו לטומאה, ומקבל הוא טומאה [אם יגע בה].

ובגמרא בדף צ"ד, הובאו שלוש דוגמאות, לדבר שראוי לקבל טומאה [על ידי מחשבה בלא מעשה], **אבל בפועל עדיין אינו מקבל טומאה:**

א. **סתם מטלית פחותה משלוש אצבעות** – בדרך כלל אינה מקבלת טומאה, כי מתכוונים לעשותה בגד גדול. ומכל מקום, ראויה היא לקבל טומאה כמות שהיא, משום שאם יתכוונו להשתמש בה כמות שהיא, הרי זו מקבלת טומאה.

ב. בגד גדול שחישב עליו לצורה [כלומר לעשות עליו ציורים] – בגד גדול, אף שנגמרה עשייתו כפי הגודל שרוצים להשתמש בו, אם מתכוונים לצייר על גביו צורה, לא נגמרה מלאכתו לקבל טומאה עד שיציירו עליו את הצורה, ואינו מקבל טומאה ומכל מקום, אף שאינו מקבל טומאה, ראוי הוא לקבל טומאה כמות שהוא, כי אם יבטלו את הכוונה לצייר על גביו, ויחליטו להשתמש בו כמו שהוא, הרי זה מקבל טומאה.

ג. עוצבא שחשב עליה לקוצעה – שטיח העשוי לאכול עליו או לשכב עליו, [פעמים עשוי מעור ופעמים מבגד], ראוי למלאכתו כמו שהוא, גם בלא שיקצעו אותו, [לעשותו יפה וישר סביב]. אולם אם מתכוונים לקצע אותו סביב, אינו מקבל טומאה עד שיעשו זאת, ותגמר מלאכתו. ומכל מקום, אף שעדיין אינו מקבל טומאה, ראוי הוא לקבל טומאה כמות שהוא, כי אם יבטלו את הכוונה לקצעו, ויחליטו להשתמש בו כמו שהוא, הרי זה מקבל טומאה.

אלו בגדים טעונים כיבוס

כשניתז עליהם דם חטאת

בגד שניתז עליו דם חטאת, אינו טעון כיבוס, אלא אם כן יתקיימו כל הפרטים הבאים.

א. קבלת טומאה.

מצד אחד נאמר בכתוב, "וְאֶשֶׁר יִזָּה מִדָּמָה עַל הַבֶּגֶד אֲשֶׁר יִזָּה עָלֶיהָ תִּכְבֵּס בְּמָקוֹם קֹדֶשׁ", שמשמע מזה, שרק בגד שניתז עליו מדם החטאת, הוא בכלל הפרשה, ומצד שני נאמר, "וְאֶשֶׁר יִזָּה מִדָּמָה עַל הַבֶּגֶד אֲשֶׁר יִזָּה עָלֶיהָ תִּכְבֵּס בְּמָקוֹם קֹדֶשׁ", שמשמע מזה שגם דברים אחרים שניתז עליהם מדם החטאת הם בכלל הפרשה, ומסתבר שהריבוי בא להוסיף דברים הדומים לבגד המפורש בעניין.

לדעת רבי יהודה – כל הבגדים הם דברים

הראויים לקבל טומאה כמות שהם בלא מעשה, ואפילו בגד קטן שבפועל עדיין אינו מקבל טומאה, משום שמתכוונים לעשותו גדול, ואם כן עדיין לא נגמרה מלאכתו לטומאה, מכל מקום, ראוי הוא לקבל טומאה, כי אם יתכוונו להשתמש בו כמות שהוא, נגמרת מלאכתו במחשבה זו בלא מעשה, והרי זה מקבל טומאה. **וכשם שבגד שהוא דבר הראוי לקבל טומאה, אם ניתז עליו מדם החטאת, הרי זה טעון כיבוס, כך כל דבר הראוי לקבל טומאה, אם ניתז עליו מדם החטאת, הרי זה טעון כיבוס.**

ולדעת רבי אלעזר – הבגד האמור בעניין אינו

בגד הראוי לקבל טומאה, [על ידי מחשבה שישתמשו בו כמות שהוא], **אלא בגד שכבר נגמרה מלאכתו לטומאה בפועל,** ובלא שום מחשבה או מעשה מקבל הוא טומאה, [אם יגע בטומאה], כי כן מצינו לעניין טומאת שרצים שנאמר בתורה "וְכָל אֲשֶׁר יִפֹּל עָלָיו מִמָּוֶה בְּמַתָּהוּתָא וְטָמֵא מִכָּל כְּלֵי עֵץ אוֹ בְּבָגֶד אוֹ עוֹר אוֹ שֶׁקַּל כָּל כְּלֵי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מְלֹאכָה בָּהֶם בְּמִים יוֹבֵא וְטָמֵא עַד הָעָרֵב וְטָהַר", ועל כרחך הכוונה לבגד שכבר מקבל טומאה ואם כן הוא הדין לעניין כיבוס דם חטאת הבגד האמור בעניין הוא בגד שכבר מקבל טומאה [אם יגע בה]. **וכשם שבגד [של צמר או פשתים] שהוא מקבל טומאה, אם ניתז עליו מדם החטאת, הרי זה טעון כיבוס, כך כל דבר שמקבל טומאה, אם ניתז עליו מדם החטאת, הרי זה טעון כיבוס.** ובכלל זה שק [העשוי מנוצה של עזים], וכל מיני בגדים [כגון שירים והכלך וסריקין].

דף צ"ד

ב. ראוי לכיבוס.

לא אמרה תורה, שדם חטאת הניתז על הבגד טעון כיבוס, אלא כשניתז על בגד הראוי לכיבוס, אבל אם ניתז הדם על בגד שאין מכבסים אותו [במים], אלא מגרדים אותו לנקותו, אין הבגד טעון כיבוס.

© כל הזכויות שמורות י.א.ה.

bekitsur1@gmail.com

מותר להפיץ שלא למטרה מסחרית

לקבלת קבצים אלו בוואצאפ

שלחו הודעה למספר 050-6877088

[לרכישת בקיצור על מסכת זבחים](#)

[לרכישת ספרי בקיצור באתר אמזון](#)